

Nederlands theorie poëzie

Volrijm = klinkers en medeklinkers rijmen

Halfrijm = alleen klinkers of alleen medeklinkers rijmen

- Assonantie > de klinkers binnen opeenvolgende woorden rijmen (dromen over rovers)
- Alliteratie > de beginletters van opeenvolgende woorden zijn hetzelfde (Lek en Linge, de dove duif)

Rijmschema's:

- Slagrijm = aaaa
- Gepaard rijm = aabb
- Gekruist rijm = abab
- Omarmend rijm = abba

Strofenbouw

- 2 regels = distichon
- 3 regels = terzine
- 4 regels = kwartet
- 5 regels = kwintet
- 6 regels = sextet
- 7 regels = septet
- 8 regels = octaaf

Enjambement = de regel stopt, maar de zin loopt door (op de volgende regel)

Een schrijver gebruikt verschillende stijlfiguren als hij poëzie schrijft. Dit doet hij om de zinnen mooier vorm te geven.

Een aantal stijlfiguren:

- Tegenstelling = woorden/zinnen/tekstgedeeltes zijn tegenovergesteld van elkaar (levend en dood)
- Herhaling = woord/groep woorden wordt herhaald (de held van de eeuw, de held die alle mensen heeft gered, de held die we nooit zullen vergeten)
- Paradox = een vergelijking met twee tegengestelde begrippen. Dit is dus altijd heel tegenstrijdig! (zo snel als een slak, een slak is helemaal niet snel)
- Enumeratie = een opsomming van namen/feiten
- Parallellisme = de terugkeer van dezelfde woordvolgorde
- Pleonasme = vanzelfsprekende extra verwoorde eigenschappen (minderjarige kinderen, kinderen zijn altijd minderjarig)
- Tautologie = een begrip wordt met meerdere synoniemen uitgedrukt (voor eeuwig en altijd)
- Hyperbool = sterke overdrijving
- Understatement = opzettelijke afzwakking
- Eufemisme = zachte vorm van een woord (overleden ipv dood)

Beeldspraak

Er zijn verschillende soorten beeldspraak in poëzie. Het gaat er bij beeldspraak altijd om dat er iets gezegd wordt, wat niet letterlijk zo wordt bedoeld. Het gaat dus altijd om figuurlijk taalgebruik.

- Metafoer = je vergelijkt twee dingen met elkaar, die eigenlijk niks met elkaar te maken hebben maar elkaar abstract wel aanvullen. (Jan is de giraffe van ons team. Jan is helemaal geen giraffe, maar wordt zo genoemd omdat de schrijver uit wil drukken dat Jan heel lang is)
- Personificatie = levenloze voorwerpen worden als levend voorgesteld (de wind fluisterde. De wind kan helemaal niet fluisteren, want het is geen persoon)

Metonymia:

- Maker van een product (in dat museum hangt een Van Gogh. Vincent van Gogh hangt niet echt aan de muur, het gaat om een schilderij dat hij heeft gemaakt.)

- Het materiaal (het leer vloog in het net. Er wordt bedoeld: de bal vloog in het net/goal, maar in plaats van 'de bal' wordt het materiaal waarvan de bal gemaakt is benoemd, namelijk het leer)
- De verpakking van de inhoud (wil je nog een glas? Het gaat niet om het glas, maar om wat er in zit. Bijvoorbeeld water of cola)
- Deel voor het geheel/pars pro toto (de neuzen tellen. Je bedoelt de kinderen, maar je zegt alleen een deel van de kinderen, in dit geval de neuzen)
- Geheel voor het deel/totum pro parte (de garage heeft de auto gerepareerd. De garage heeft niks gerepareerd, maar iemand die bij de garage werkt wel)
- Een land of stad (Nederland heeft gister met 2-0 gewonnen. Niet heel Nederland stond op het veld, maar slechts één Nederlands team)